

KS

Sosialhjelpen: Sosial hjelp - eller sosial belastning?

Bjørn Gudbjørgsrud, KS, 20.11.2007

Den norske velferdsstrategien

- ✓ Arbeid for de som kan arbeide
- ✓ Trygd for de som ikke kan
- ✓ Sosialhjelp for de som faller utenfor trygd og arbeid

Sosialtjenesten har et todelt mandat

- ✓ Midlertidig inntektssikring - velferdssamfunnets siste sikkerhetsnett
- ✓ Hjelp til selvhjelp - sosial inkludering
- ✓ Den økonomiske sosialhjelpen er utformet for å løse kortsiktige økonomiske problemer - ikke langvarige fattigdomsproblemer

Sosialtjenestens brukere

- ✓ 2,8 pst. av innbyggerne mottok sosialhjelp i 2006 (hhv. 3,1 og 3 i 2004 og 2005)
- ✓ Gjennomsnittlig stønadslengde var i 2006 4,2 måneder
- ✓ Unge (20-24 år) er overrepresentert (8%, stabilt over tid)
- ✓ Enslige er overrepresentert (utgjør ca. 60%)
- ✓ Ca 4 av 10 har sosialhjelp som hovedinntekt, mange (36%) supplerer med ytelser etter folketrygden
- ✓ Flest mottar sosialhjelp kortvarig: 2/3 i mindre enn 3 måneder
- ✓ 30 pst. mottok sosialstønad mer enn 6 måneder

Mer enn 6 måneder

- ✓ Ulike forutsetninger for å kunne være i arbeidsmarkedet

- ✓ Som gruppe:
  - mange med dårlig helse
  - mange med psykiske plager
  - mange med rusproblemer
  - mange med svake nettverk

- ✓ Krever flere tiltak på en gang
- ✓ Oppfølging over tid
- ✓ Individuell tilnærming - tjenester som "passer"
- ✓ Oppfølging som bidrar til myndiggjøring og mestring....

Problemet er?

- ✓ Langvarige mottakere av økonomisk sosialhjelp
- ✓ Nytt virkemiddel: Kvalifiseringsstønad: Rett til arbeidsevnevurdering og stønad.
- ✓ Hva med de som faller utenfor: Bedre fattigdomsprofil i trygdeytelsene?

Overlapp mellom sosialhjelp og fattigdom - 1 år?

	Pst. av befolkningen	Ant. pers. i husholdninger
1. Fattige før sosialhjelp	4,8	215 000
2. Mottakere av sosialhjelp	5,6	249 000
3. Overlapp mellom 1 og 2	2,0	89 000
4. Ut av fattigdom m/sos.hj.	1,0	44 000
5. Forblir fattige m/sos. hj	3,8	169 000

- Kilde: Hatland, West Pedersen, Tidsskrift for Velferdsforskning 2/2006
- Fattigdomsgrense: 50% av medianinntekten

Overlapp mellom sosialhjelp og fattigdom - 3 år?

	Pst. av befolkningen	Ant. pers. i husholdninger
1. Fattige før sosialhjelp	3,7	146 000
2. Mottakere av sosialhjelp	8,4	332 000
3. Overlapp mellom 1 og 2	2,2	88 000
4. Ut av fattigdom m/sos.hj.	1,3	51 000
5. Forblir fattige m/sos. hj	2,4	95 000

- Kilde: Hatland, West Pedersen, Tidsskrift for Velferdsforskning 2/2006
- Fattigdomsgrense: 50% av medianinntekten over en tre års periode

Hva er problemet?

- ✓ Sosialhjelpen løfter 1 av 5 korttidsfattige over fattigdomsgrensen,
- ✓ og 1 av 3 langtidsfattige over grensen

- ✓ Hvorfor ikke flere?
- ✓ Først og fremst fordi mange fattige ikke mottar sosialhjelp.

- ✓ Vil en standardisert ytelse på sosialhjelpen hjelpe da?

Standardisert sosialhjelp?

- ✓ Mer standardiserte ytelser:
  - betyr også mindre rom for å få dekket behov etter individuell vurdering, altså mindre skjønn.
  - "legitimerer" langtidsmottak av sosialhjelp - er det ønskelig?

- ✓ Alternativ strategi:
  - utdanning, arbeid, kvalifisering, bolig, helse etc., dvs bedre sosial inkludering og bedre hjelp til selvhjelp
  - bedre "fattigdomsorientering" i trygdeytelsene og bostøtten

Oppsummert

- ✓ Sosialtjenestens todelte mandat: Vi bør satse mer på sosial inkludering. Viktigere for varig bekjempelse av fattigdom.
- ✓ Hovedproblemet er langtidsmottakere av sosialstønad
- ✓ Standardisering av økonomisk sosialhjelp er et lite treffsikkert virkemiddel
- ✓ Kommunene bør ha en rolle i arbeids- og velferdspolitikken - da må de også ha virkemidler.